

Компанієць В.В.

аспірант,

Національний університет «Одеська юридична академія»

КОНТРАФАКЦІЯ У СФЕРІ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ: ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ПОРУШЕНЬ

Актуальність питання про вироблення ефективних заходів протидії контрафакції у сфері промислової власності та встановлення відповідних санкцій за вчинені порушення вже на протязі декількох століть є предметом наукових дискусій. Незважаючи на наявність жорстких санкцій за виготовлення та розповсюдження контрафактної продукції, несумлінні підприємці все частіше намагаються скористатися чужою репутацією та займаються підробкою товарів, технологій тощо. На відміну від контрафакції в авторському праві, у сфері промислової власності ця проблема набуває особливого значення. Це пояснюється певною соціальною значимістю деяких контрафактних товарів (наприклад, медичних препаратів, медичного обладнання, додаткових механізмів для машинобудівельної галузі), зокрема, можливими негативними наслідками, які можуть виникнути внаслідок використання товару, що не володіє певними якостями у порівнянні з оригінальною продукцією, наслідком чого може бути смерть чи нанесення шкоди здоров'ю фізичних осіб.

Законодавство у сфері промислової власності є доволі розвинутим. За кілька століть сформувалися єдині міжнародні стандарти охорони об'єктів промислової власності, зокрема об'єктів патентного права та засобів індивідуалізації, доволі відомими та популярними є міжнародні, регіональні та національні системи реєстрації об'єктів патентного права, міжнародної та національної системи реєстрації окремих видів засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів та послуг. Приймаються певні заходи для запобігання переміщення через митний кордон України, виробляються певні ознаки оригінальних виробів, що надають можливість відрізнити від контрафактних, але, незважаючи на це, кількість підробок на ринку не зменшується.

Характеризуючи контрафакцію у сфері промислової власності, слід зазначити про можливість умовного поділу всіх порушень на дві групи: порушення прав на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів та послуг та порушення прав на об'єкти патентного права та звернутися до змісту спеціальних законів, що регулюють відносини у зазначеній сфері.

Характеризуючи порушення на об'єкти патентного права, слід звернутися до змісту положень Закону України «Про охорону прав на

винаходи і корисні моделі» [1], «Про охорону прав на промислові зразки» [2].

Відповідно до статей 34 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», 26 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки» будь-яке посягання на права власника патенту, передбачені відповідними нормами зазначених законів, вважається порушенням прав власника патенту, що тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством України. На вимогу власника патенту таке порушення повинно бути припинено, а порушник зобов'язаний відшкодувати власнику патенту заподіяні збитки. Вимагати поновлення порушених прав власника патенту може за його згодою також особа, яка придбала ліцензію.

Обидва закони містять норми, які характеризують дії, що не визнаються порушенням прав. Зокрема, це статті 31 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», 22 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки». Зокрема, не є порушення використання об'єкта патентного відповідно до права попереднього користування.

Не визнається порушенням прав, що впливають з патенту, використання запатентованого об'єкта патентного права: в конструкції чи при експлуатації транспортного засобу іноземної держави, який тимчасово або випадково перебуває у водах, повітряному просторі чи на території України, за умови, що винахід (корисна модель) використовується виключно для потреб зазначеного засобу; без комерційної мети; з науковою метою або в порядку експерименту; за надзвичайних обставин (стихійне лихо, катастрофа, епідемія тощо) з повідомленням власника патенту одразу, як це стане практично можливим та виплатою йому відповідної компенсації.

Не визнається порушенням прав, що впливають з патенту, введення в господарський обіг виготовленого із застосуванням запатентованого об'єкта патентного права продукту будь-якою особою, яка придбала його без порушення прав власника.

Продукт, виготовлений із застосуванням запатентованого об'єкта патентного права, вважається придбаним без порушення прав власника патенту, якщо цей продукт був виготовлений і (або) після виготовлення введений в обіг власником патенту чи іншою особою за його спеціальним дозволом (ліцензією).

Не визнається порушенням прав, що впливають з патенту, використання з комерційною метою винаходу будь-якою особою, яка придбала продукт, виготовлений із застосуванням запатентованого винаходу, і не могла знати, що цей продукт був виготовлений чи введений в обіг з порушенням прав, що надаються патентом. Проте після одержання відповідного повідомлення власника прав зазначена особа

повинна припинити використання продукту або виплатити власнику прав відповідні кошти, розмір яких встановлюється відповідно до законів або за згодою сторін. Спори щодо цих розрахунків та порядку їх виплати вирішуються у судовому порядку.

Отже, у чинному законодавстві, на жаль, не приділяється увага саме визначенню окремих видів порушень, їх розмежуванню та характеристиці, що є не зовсім вдалим.

При характеристиці порушень прав на засоби індивідуалізації, слід звернутися до норм відповідних законів, зокрема: Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів та послуг», «Про охорону прав на

У Законі України «Про охорону прав на знаки для товарів та послуг» [3] статті 20 порушенням прав власника свідоцтва на знак для товарів та послуг визнається будь-яке посягання на права власника свідоцтва, в тому числі вчинення без згоди власника свідоцтва дій, що потребують його згоди, та готування до вчинення таких дій, вважається порушенням прав власника свідоцтва, що тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством України. Порушенням прав власника свідоцтва вважається також використання без його згоди в доменних іменах знаків.

Таким чином, у цьому законі лише побічно торкаються питання порушення, не розкриваючи їх зміст та не характеризуючи їх.

Щодо зазначень місць походжень товарів, Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» [4] визнає порушенням прав на використання зазначення походження товару – використання неправдивого (фальшивого) зазначення або такого зазначення, що вводить споживача в оману щодо справжнього місця походження товару.

Порушенням прав власника свідоцтва про реєстрацію права на використання зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару є: використання зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару особою, яка не має свідоцтва про реєстрацію права на його використання; використання зареєстрованого зазначення географічного походження товару, якщо цей товар не походить із зареєстрованого для цього зазначення географічного місця, навіть якщо справжнє місце походження товару або географічне зазначення його походження використовується у перекладі або супроводжується словами: «вид», «тип», «стиль», «марка», «імітація» тощо; використання зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару або подібного до нього позначення для відмінних від описаних у Реєстрі однорідних товарів, якщо таке використання вводить в оману споживачів щодо походження товару та його особливих властивостей або інших характеристик, а також для неоднорідних товарів, якщо таке використання завдає шкоди репутації зареєстрованого зазначення або неправомірним використанням його репутації; використання

зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару як видової назви.

Таким чином, тільки один з спеціальних законів у сфері права промислової власності містить зазначення на окремі види порушень на відміну від інших, що обмежуються формулюванням «порушення прав, передбачених законом». Враховуючи викладене представляється доцільним розробити відповідні зміни у зазначені законодавчі акти, навести поняття «контрафакція» та «контрафактні товари», визначити приблизний перелік дій, що є контрафакцією у сфері промислової власності та запровадити диференційовану відповідальність в залежності від обсягу завданої шкоди, з врахуванням масштабності порушення прав та можливих негативних наслідків (у випадку їх запобіганню). Зазначені питання потребують додаткового дослідження та можуть бути предметом наступних розробок.

Список використаних джерел:

1. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15.12.1993 р. № 2961/1997 // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7 від 15.02.94 р.
2. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15.12.1993 р. № 2962/1997 // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7 від 15.02.94 р.
3. Про охорону прав на знаки для товарів та послуг: Закон України від 15.12.1993 № 3689-ХІІ // Відомості Верховної Ради України від 15.02.1994. – 1994 р. – № 7. – Ст. 36.
4. Про охорону прав на зазначення походження товарів: Закон України від 16.06.1999 р. № 752-ХІV // Відомості Верховної Ради України від 15.02.1994. – 1994 р. – № 7. – Ст. 36.

Санченко О.І.

аспірант,

Національний університет «Одеська юридична академія»

ХОРЕОГРАФІЧНИЙ ТВІР ЯК ОБ'ЄКТ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Драматичні та музично-драматичні твори, твори хореографії і пантоміми є сценічними (театральними) творами, тому авторським правом охороняється не лише літературний текст і музика, композиція рухів, жестів, поз, міміки, а також сценічна постановка як окремий об'єкт авторського права, що визначає оригінальність сценічного показу твору.